

Tietotilinpäätös 2020

Sisällys

1. Turvallisuusjohtajan katsaus	3
2. Tiedonhallinta	4
2.1 Tiedonhallintamalli on kehittämisen ja vaikutusanalyysin apuväline	4
2.2 Kehittämisen toimintamalli toteuttaa tiedonhallintaa	6
2.3 Asiakirjajulkisuuskuvaus auttaa asiakasta kohdistamaan tietopyyntönsä	8
2.4 Lokienhallinnan viitearkkitehtuuri luo perustan yhtenevälle lokitietojen käsittelylle	8
2.5 Asian- ja dokumenttienhallinta	9
3. Tietovirrat ja tietopalvelun tunnusluvut	10
4. Tietosuoja	21
4.1 Tietosuojaosaamisen vieminen käytäntöön	21
4.2 Tietosuojaohjeet osoitusvelvollisuuden todentajana	23
4.3 Tietojen käytön valvonta	23
4.4 Henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittely virastossa	23
5. Viraston kokonaisturvallisuuden hallinta	25
5.1 Riskienhallinta	26
5.2 Tietoturva	27

Traficomin julkaisuja
ISBN 978-952-311-750-1, Tietotilinpäättös 2020
16/2021
ISSN 2669-8757

1. Turvallisuusjohtajan katsaus

Virastomme toinen toimintavuosi on saatu päätökseen. Vuosi 2020 käynnistyi organisaation rakenteen tarkennuksilla. Päivitimme substanssi-toimintamme uudelleen neljäksi osaamisalueeksi ja kolmeksi vaikuttavuusverkostoksi. Organisaatiomuutoksen tavoitteena oli mahdollistaa viraston uudistumiskyky ja moninäkökulmainen päätöksenteko ja siten varmistaa virastolle osoitettujen tehtävien toteuttaminen tehokkaasti ja tuloksekkaasti.

Vuoden alkupuolella koronapandemia vaikutti nopeasti viraston toimialaan ja toimintaamme. Traficomissa, kuten monessa muussakin organisaatiossa, seurattiin tarkasti koronavirustilanteen kehittymistä. Suunnitellusta vakauttamisen vuodesta tuli koronavuosi. Teimme sidosryhmiä ja kansalaisia palvelevia muutoksia ohjeistuksiin välillä nopeastikin muuttuvien tilanteiden mukaisesti. Liikenne- ja viestintätoimialan tukemisen ja ohjeistamisen ohella avustimme keväästä alkaen ministeriötä ja valtionhallintoa muun muassa tuottamalla säännöllisesti ajantasaista tilannekuvaava liikenne- ja viestintäsektoreilta. Koronaviruspandemia vaikutti myös merkittävästi kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön tekemisen tapoihin, erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen sekä sisäiseen toimintaamme ja henkilöstön työskentelyn tapoihin siirtyessämme lähes täysin etätyöskentelyyn.

Koronasta huolimatta, tai ehkä siitä johtuen, vuoden 2020 aikana Traficomien omien sähköisten palvelujen käyttö lisääntyi: asiointitapahtumien määrä nousi edellisvuoden 4,8 miljoonasta yli 6,2 miljoonaan. Samaan aikaan asiakas-tyytyväisyys säilyi erittäin hyvällä tasolla, eikä toimintaamme aiheutunut keskeytymistä vuoden aikana. Voidaankin todeta, että tuloksellisuutemme säilyi erittäin hyvällä tasolla haasteellisen vuoden aikana ja saavutimme hyvin toiminnalle asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet.

Jatkoimme tietoturvallisuuden ja tietosuojan arviointia säännönmukaisesti eri näkökulmista. Vuoden 2020 aikana kokonaisturvallisuuden hallintamallia arvioitiin ISO 27001-tietoturvasuusstandardin näkökulmasta sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla vaatimuksen mukaisuuden todentamiseksi. Virastossamme toteutettiin myös useita palvelujen tietoturvasuusauditointeja käyttäen viitekehystenä kansallisen turvallisuusauditointikriteeristön vaatimuksia. Auditoinnit suoritti ulkopuolinen tietoturvasuuden arviointilaitos. Auditointien avulla edistimme muun muassa julkisiin asiointipalveluihin liittyvien järjestelmien ja palvelujen tietoturvasuutta. Auditoinneissa on tarkasteltu myös kyseisiä palveluja tai järjestelmiä tuottavien yritysten

tietoturvasuusikäytäntöjä. Ketju on niin vahva kuin sen heikoin lenkki.

Jatkoimme jo edellisen vuoden puolella käynnistynyttä tiedonhallintalain vaatimusten toimeenpanoa. Tiedonhallintalaki ja sen vaatimukset tukevat hyvin jo aiemmin käyttöönottamamme tietoturva-, tietosuoja- ja riskienhallintapolitiikkoja sekä päivitettyä kehittämisen toimintamallia. Iloksenne huomasimme, että kehittämisen toimintamallimme istui hyvin tiedonhallintalain periaatteisiin ja tuottaa käyttööme suoraan lain vaatimusten mukaista dokumentaatiota.

Tässä tietotilinpäätöksessä seuraamme viime vuotiseen tapaan hyväksi todettua mallia nostamalla esiin niin onnistumisia kuin kehityskohteitakin säilyttäen samalla tilinpäätöksen informatiivisuuden. Katsomme edelleen rohkeasti ja määrätietoisesti tulevaisuuteen. Tahto liikkua ja viestiä on meillä kaikilla. Sinun yhteytesi ovat meille sydämenasia.

Hyviä lukuhetkiä vuoden 2020 tietotilinpäätöksen parissa.

Turvallisuusjohtaja
Jari Ylitalo

2. Tiedonhallinta

2.1 Tiedonhallintamalli on kehittämisen ja vaikutusanalyysin apuväline

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (tiedonhallintalaki 906/2019) tuli voimaan 1.1.2020. Jatkoimme virastossamme edellisenä vuonna käynnistyneiden lain vaatimusten valmistelua ja täytäntöönpanoa tiedonhallintamallin laitimisella. Tiedonhallintalaki edellyttää tiedonhallintamallin eli kuvauksen laatimista tiedonhallintayksikön tehtävien hoidossa toteutettavasta tiedonhallinnasta. Kuvaus tuli toteuttaa vuoden 2020 loppuun mennessä.

Tiedonhallintamallissa kuvataan tiedonhallintayksikön (= viraston) toiminta, tietopääoma, tietojärjestelmät ja tietoturvasuustoimenpiteet. Kuvauksen tavoitteena on mahdollistaa tietojen monipuolinen ja laadukas hyödyntäminen palveluissa ja prosesseissa. Tiedonhallintamallin avulla voidaan mahdollistaa tehokkaampi kommunikointi organisaation sisällä ja ulkoisten toimijoiden välillä siitä, mitä tietoa kerätään ja miten tieto liikkuu. Mallissa kuvataan myös toimenpiteet, joilla viraston tietoturvasuus toteutetaan, menettelyt tietojenkäsittelyyn, tietojärjestelmien ja tietoaaineistojen turvaamiseksi sekä

vastuutahot. Tiedonhallintamalli on kehittämisen ja vaikutusanalyysin apuväline, jonka avulla virasto voi arvioida tiedonhallinnassaan tapahtuvan muutoksen vaikutuksia.

Vuoden 2020 tavoitteenamme oli tuottaa tiedonhallintamallin ensimmäinen versio hyödyntäen virastossamme olemassa olevia tiedonhallinnan kuvauksia. Koska tiedonhallintamallin vaatimukset olivat osa edellisvuoden kokonaisarkkitehtuurityötä, hyödynsimme nykytilan kuvaamisen sekä kehittämisen yhteydessä laadittuja arkkitehtuurikuvauksia. Toiminnan ja prosessien kuvaamisen lähtöaineistoksi valittiin virastomme tiedonohjaussuunnitelma ja malliin on koottu vaatimusten mukaiset kuvaukset virastomme tietoturvasuustoimenpiteistä.

Tiedonhallinnan kuvaukset eivät ole staattisia, vaan niitä tulee päivittää toiminnassa tapahtuvien muutosten myötä. Jatkamme tiedonhallintamallin kuvauksien täydentämistä ja tarkentamista yhteistyössä viraston osaamisalueiden ja substanssiasiantuntijoiden kanssa. Lisäksi vuonna 2021 tavoitteenamme on jalkauttaa tiedonhallintamalli osaksi virastomme toimintaa sekä vakiinnuttaa mallin ylläpito.

Tiedonhallintamallin kokonaisuus

Prosessi

- nimi
- lyhyt kuvaus
- omistaja / vastuutaho
- prosessin tuottamat ja käyttämät tiedot
- prosessin sidokset muihin prosesseihin

Tietoturval-
lisuus-
toimen-
piteet

Tietoaineisto

- nimi
- lyhyt kuvaus
- omistaja / vastuutaho
- tehtäväluokat (TOS)
- säilytysajat, arkistointi-
tavat jne.

Tieto-
turval-
lisuus-
toimen-
piteet

Tietovaranto

- nimi
- lyhyt kuvaus
- omistaja / vastuutaho
- tietovarantoa käyttävät
prosessit
- tietovarantoa käyttävät
tietojärjestelmät
- tietovarannossa olevien
tietojen säilytysajat ja
arkistointitavat

Tieto-
turval-
lisuus-
toimen-
piteet

Tietojärjestelmä

- nimi
- lyhyt kuvaus
- omistaja / vastuutaho
- tietojärjestelmän
sidokset muihin
tietojärjestelmiin

Tieto-
turval-
lisuus-
toimen-
piteet

2.2 Kehittämisen toimintamalli toteuttaa tiedonhallintaa

Meillä on Traficomissa käytössämme kehittämissen toimintamalli, jossa painotetaan tietosuojan, tietoturvan ja riskienhallinnan merkitystä kehittämistoiminnassa. Yksi mallin tärkeimmistä toimintaperiaatteista on kehittämisen läpinäkyvyys – lähes kaikki kehittäminen kulkee mallin läpi, poikkeuksena muun muassa järjestelmien tekninen ylläpito.

Kehitystehtävä käy sekä valmisteluvaiheessa että suunnittelu- ja toteutusvaiheessa läpi arkkitehtuuri- ja turvallisuusportit, joiden tarkoituksena on varmistaa kehitystehtävän vaatimustenmukaisuus. Turvallisuusportit sisältävät tietosuojaan, tietoturvaan ja riskienhallintaan liittyviä omia arviointikohtiaan (portteja). Kehittämisen toimintamallin tavoitteena on varmistaa, että tuotantoon menevät tietojärjestelmät ja muut tuotokset täyttävät lain, kansainvälisten sopimusten ja asetusten, virastoamme velvoittavien määräysten ja ohjeiden sekä virastomme oman turvallisuuden ja riskienhallinnan vaatimukset.

Tiedonhallintalaki edellyttää, että tiedonhallintayksikkö seuraa omaa toimintaympäristöään ja arvioi tiedonhallintaan kohdistuvia muutoksia. Muutosvaikutusten arviointi tulee tehdä suunniteltaessa sellaisia hallinnollisia ja teknisiä uudistuksia tai tietojärjestelmien käyttöönottoja, joiden toteuttaminen vaikuttaa olennaisesti viras-

ton ylläpitämisen tiedonhallintamallin sisältöön.

Edellä kuvattu käytössämme oleva kehittämisen toimintamalli mahdollistaa myös tiedon keräämisen muutosvaikutusten arviointia varten. Muutosvaikutusta arvioidaan muun muassa suhteessa:

- tiedonhallintamallissa määriteltyihin tiedonhallinnan vastuisiin
- tietoturvallisuusvaatimuksiin ja -toimenpiteisiin
- tietoaineistojen muodostamista ja luovutustapaa koskeviin vaatimuksiin
- asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan vaatimuksiin
- mitä muualla lainsäädännössä säädetään asiakirjojen julkisuudesta, salassapidosta, tietosuojasta ja tiedonsaantioikeuksista.

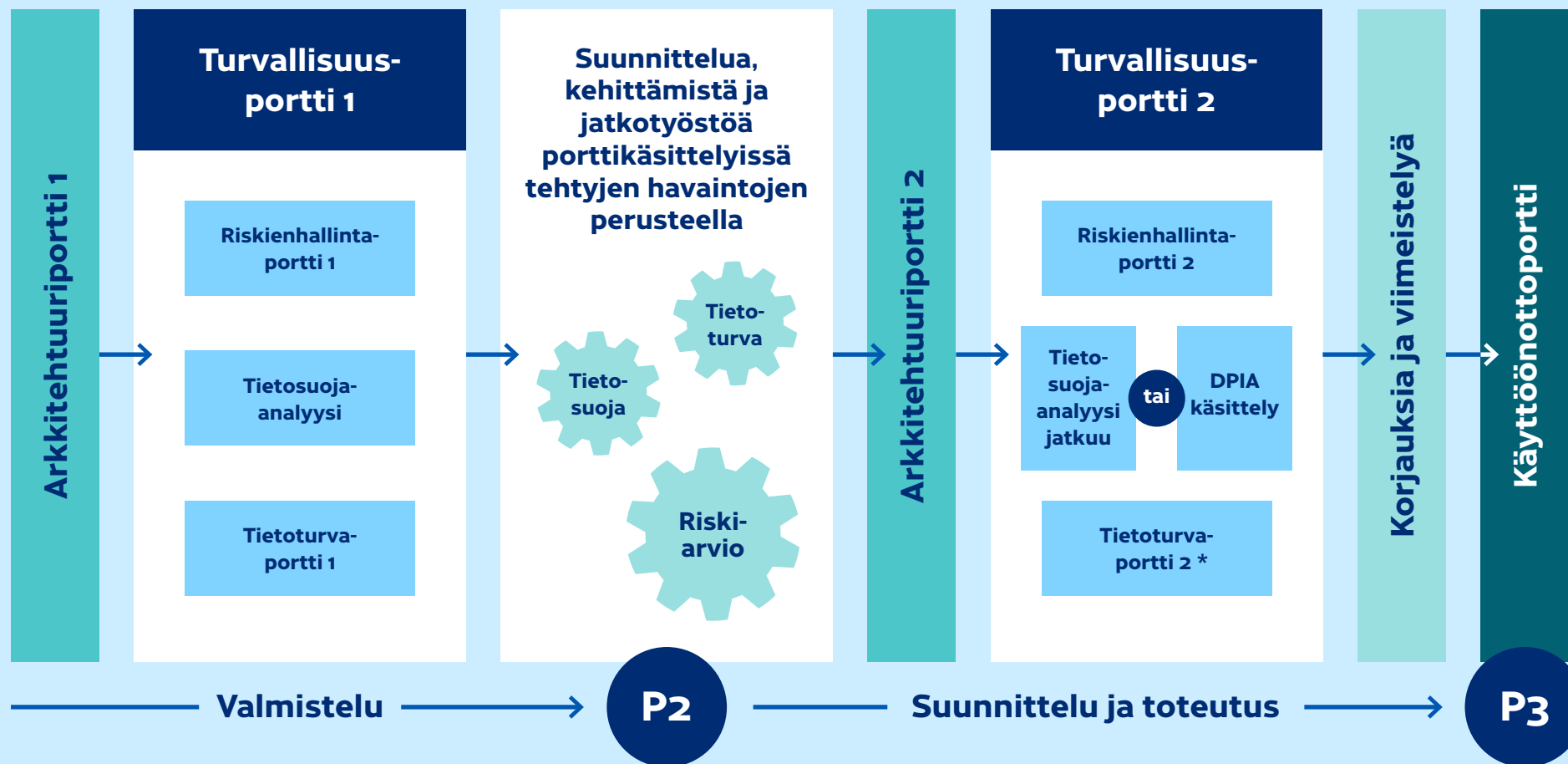
Vuoden 2020 aikana tuotimme kehittämisen toimintamallin rinnalle pienkehityksen toimintamallin, joka on niin sanottu kevennetty versio laajamittaisesta kehittämisen toimintamallista. Malli mahdollistaa ketteremmän pienkehityksen joustamatta kuitenkaan tiedonhallinnan tai turvallisuuden vaatimuksista. Pienkehityksen toimintamallissa tarpeet riskienhallinnan, tieto-

suojan ja tietoturvallisuuden laajamittaisemmalle käsittelylle tunnustetaan täyttämällä pienkehityksen turvallisuuden tarkastuslomakkeisto, joka antaa selkokieliset ohjeet jatkoa varten.

Kehittämisen toimintamallin turvallisuusportteihin ja pienkehityksen toimintamalliin liittyvää dokumentaatiota (tietosuoja, tietoturva ja riskienhallinta) kehitetään jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti käytännön työssä tunnustettujen kehittämistarpeiden pohjalta.

” Kehittämisen toimintamallin tärkeimpiä toimintaperiaatteita on läpinäkyvyys.

Turvallisuusprosessi

* Tarpeen mukaan

2.3 Asiakirjajulkisuuskuvaus auttaa asiakasta kohdistamaan tietopyyntönsä

Laadimme vuoden 2020 aikana tiedonhallintalain vaatimusten mukaisesti asiakirjajulkisuuskuvaus. Tiedonhallintalain mukaan tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä.

Asiakirjajulkisuuskuvaus antaa yleiskuvan virastomme tiedonhallinnasta ja siitä, miten ja missä laajuudessa keräämme ja käsittelemme tietoja lakisääteisissä tehtävissämme. Kuvauksen tavoitteena on auttaa asiakasta kohdistamaan tietopyyntönsä ja yksilöimään tietopyynnön sisältö julkisuuslain (621/1999) 13 §:n edellyttämällä tavalla sekä opastaa tietoaineistojen omatoimisessa haussa ja käytössä. Asiakirjajulkisuuskuvaus on saatavilla virastomme verkkosivuilla.

Asiakirjajulkisuuskuvaus sisältää päivitetään säännöllisesti tietovarantoihin ja tietojärjestelmiin tehtävien muutosten yhteydessä. Tiedonhallintamallin kehittämällä tulee myös olemaan vaikutuksia asiakirjajulkisuuskuvaus sisältöön.

2.4 Lokienhallinnan viitearkkitehtuuri luo perustan yhtenevälle lokitietojen käsittelylle

Käynnistimme keväällä 2020 lokienhallinnan viitearkkitehtuurin laatimisen. Lokienhallinnan viitearkkitehtuurin ja periaatteiden tarkoituksena on varmistaa, että määrittelemme, tuotamme ja hallinnoimme lokeja ja lokitietoja yhtenevällä tavalla. Hyvällä ja yhtenevällä lokienhallintakäytännöllä varmistamme, että lokitietoja käytetään vaatimusten mukaisesti säädösten edellyttämässä käyttötarkoituksissa. Viitearkkitehtuurityön tavoitteena on luoda perusta yhtenevälle lokitietojen käsittelylle siten, että voimme varmistaa lokeihin liittyvien vaatimusten hallinnan ja soveltamisen osana virastomme turvallisuuden johtamisjärjestelmää.

Lokienhallinnan viitearkkitehtuurimme täyttää kansallisen lainsäädännön ja ISO 27001-standardin sekä Katakriin eli kansallisen turvallisuusauditointikriteeristön vaatimukset. Lisäksi siinä on huomioitu Tiedonhallintalautakunnan suosituskokoelmassa tiettyjen tietoturvallisuus-säädösten soveltamisesta annetut ja luetellut lokien hallintaan kuuluvat tehtävät.

Lokienhallinnan periaatteita sekä sen pohjalta laadittujen ohjeiden kattavuutta arvioidaan säännöllisesti. Arvioinnissa tarkastellaan myös lokienhallinnassa tai toteutuksessa tehtyjen rajausten riskejä ja niiden hallintakeinojen vaikuttavuutta. Tavoitteenamme on tuottaa lokienhallinnan viitearkkitehtuuri, jonka toteutumista voidaan seurata ja todentaa virastossamme kattavasti tiedonhallintalain siirtymäajan puitteissa. Myös tiedonhallintamallin kehittämällä tulee olemaan jatkossa vaikutuksia lokienhallinnan viitearkkitehtuurin sisältöön.

” Asiakirjajulkisuuskuvaus auttaa ja opastaa asiakkaitamme.

2.5 Asian- ja dokumenttienhallinta

Virastomme asian- ja dokumenttienhallinnan järjestelmillä on lähes tuhat sisäistä käyttäjää ja yli 700 ulkoista käyttäjää. Asianhallintajärjestelmissä käsiteltiin vuonna 2020 noin 576 000 asiaa ja noin 870 000 asiakirjaa. Asianhallinnassa käsiteltävät asiat tulevat vireille muun muassa erilaisten liikenteen ja viestinnän lupa-, hyväksyntä- ja päätösasioiden yhteydessä sähköisen asioinnin tai paperisessa muodossa kirjaamon kautta. Sähköisen asioinnin kasvun ja digitalisaation myötä automaattisesti vireille tulevien asioiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Digitoimme vuonna 2020 yhteensä noin 2 miljoonaa asiakirjaa sähköiseen muotoon.

Vuoden 2020 alussa käynnistimme dokumenttienhallinnan kehitystehtävän. Sen tavoitteena on yhtenäistää virastomme dokumenttienhallinta sekä tehostaa tiedon löydettävyyttä ja saatavuutta. Projektissa toteutetaan keskitetty ja tietoturvallinen dokumenttienhallintajärjestelmä, jossa on selkeät ja tehokkaat tiedonkäsittelyprosessit. Tavoitteenamme on saada uusi järjestelmä ja toimintamalli käyttöön syksyllä 2021.

Asian- ja dokumentinhallinta vuonna 2020

3. Tietovirrat ja tietopalvelun tunnusluvut

Traficom on palveleva liikenteen ja viestinnän lupa-, rekisteri- ja valvontaviranomainen. Näiden tehtävien hoitaminen edellyttää kattavaa tietopääomaa, joka koostuu laajoista viestinnän, liikenteen ja liikkumisen tietovarannoista.

Seuraavassa on kuvattu tarkemmin virastomme keskeisten rekisterien ja tietovarantojen tietovirrat. Tietovirtakuvauksissa on kuvattu ne tahot, joilta tietoja säännönmukaisesti saadaan, tietojen säilytys sekä mille tahoille tietoja säännönmukaisesti luovutetaan. Kuvauksien sisältämät keskeiset tunnusluvut antavat käsityksen tietovarantojen volyymeistä.

Liikenneasioiden rekisteri – tiedon lähteet ja tietovarannot

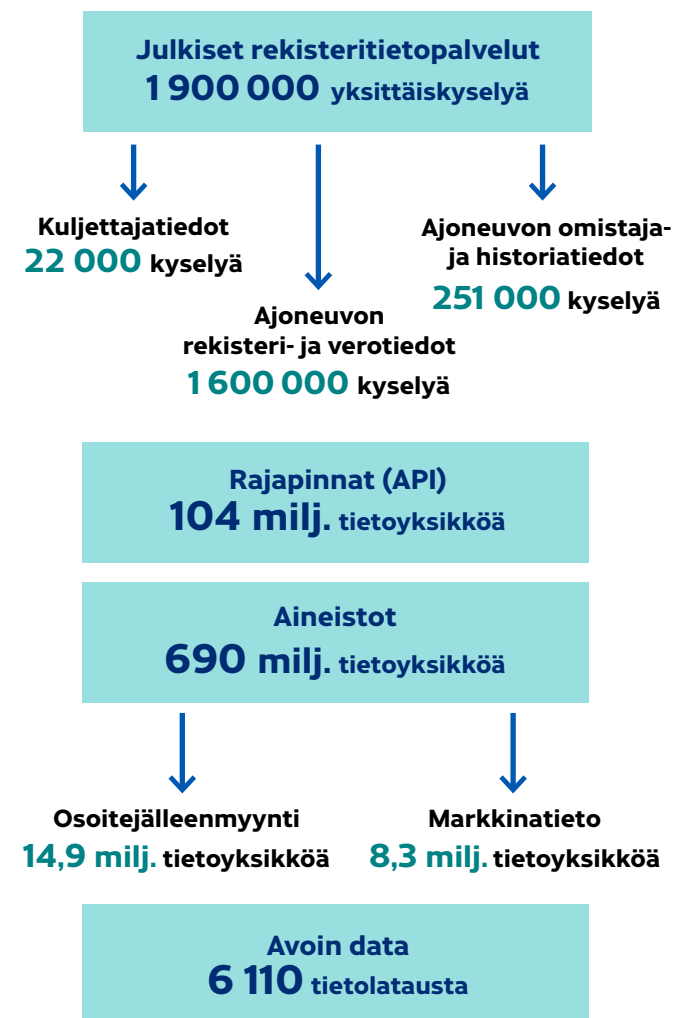
Liikenneasioiden rekisteriin tulee tietoa seuraavilta tahoilta:

- Luvan hakijalta ja/tai haltijalta
- Ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavalta liikennevälineen omistajalta, haltijalta ja/tai käyttäjältä
- Liikennevälineen ja sen moottorin valmistajalta ja/tai maahantuojalta/edustajalta
- Oppilaitokselta, kouluttajalta ja näytön vastaanottajalta
- Lääkäriltä ja psykologilta sekä sairaanhoito- tai terveydenhuoltotoimintaa harjoittavalta yhteisöltä ja/tai laitokselta
- Lupakirjan ja kortin valmistajalta ja/tai käsittelijältä
- Suomen ja Venäjän välistä rautatieyhdysliikennettä harjoittavalta rekisteröintitehtäviä suorittavalta katsastustoiminnan harjoittajalta
- Yksittäishyväksyntöjä myöntävältä Traficomin sopimus Kumppanilta
- Liikennevakuutuskeskukselta
- Vakuutusyhtiöltä
- Laivaisännältä ja varustamolta
- Toiselta viranomaiselta

Liikenneasioiden rekisterin tietovarannot:

- Ilmailun liikennevälinetiedot
- Ilmailun henkilölupatiedot
- Ilmailun toiminnanharjoittajatiedot
- Ilmailun muut tiedot
- Raideliikenteen liikennevälinetiedot
- Raideliikenteen henkilölupatiedot
- Raideliikenteen toiminnanharjoittajatiedot
- Raideliikenteen muut tiedot
- Merenkulun liikennevälinetiedot
- Merenkulun henkilölupatiedot
- Merenkulun toiminnanharjoittajatiedot
- Merenkulun muut tiedot
- Tieliikenteen liikennevälinetiedot
- Tieliikenteen henkilölupatiedot
- Tieliikenteen toiminnanharjoittajatiedot
- Tieliikenteen muut tiedot

Luovutukset liikenneasioiden rekisteristä:

Liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden säilytysaika

Henkilön tiedot:

- Henkilötunnus
- Sukupuoli
- Syntymäaika (jos ei ole henkilötunnusta)
- Kansalaisuus
- Kotikunta
- Nimi
- Nimikirjoitusnäyte
- Osoite tai muu yhteystieto
- Syntymäaika, -kunta ja -valtio
- Tieto henkilön kuolemasta
- Valokuva
- Yritys- ja yhteisötunnus
- Äidinkieli ja asiointikieli
- Lakisääteiset maksut
- Verot ja niiden suorittaminen
- Suomalaisessa aluksessa työskentelevien henkilöiden merimiestoimet
- Takavarikot
- Tieliikenteen valvontalaitteiden korttitiedot
- Ulosotot
- Vakuustakavarikot
- Vakuutukset
- Vammaisen pysäköintiluvat
- Myönnetyt luvat tai sen peruuttaminen
- Velkajärjestelyt
- Kiinnitykset
- Ajokiellot ja muut vastaavat seuraamukset
- Rikoksista seuranneet rangaistukset
- Tehdyt rikokset, joiden valvontatehtävien johdosta määritellyt seuraamukset

Organisaation tiedot:

- Aputoiminimi
- Asiointikieli
- Kotipaikka
- Nimi
- Osoite ja muu yhteystieto
- Tieto muun yhteisön vastuuhenkilöstä
- Tieto vastuuhenkilöiden yksilöinti- ja yhteystiedoista
- Toimitusjohtaja
- Vastuunalainen yhtiömies
- Yhtiön omistussuhteet
- Yritys- ja yhteisötunnus
- Kiinnitystieto
- Konkurssitieto
- Lakisääteinen maksutieto
- Verotieto ja sen suorittamistieto
- Suomalaisessa aluksessa työskentelevien henkilöiden merimiestoimitiedot
- Takavarikkotieto
- Tieliikenteen valvontalaitteiden korttitieto
- Ulosottotieto
- Vakuustakavarikkotieto
- Vakuutustieto
- Velkajärjestelytieto
- Yrityssaneeraustieto

Säilytysaika 10 vuotta:

Henkilötiedot:

- Liikennevälineen romuttaminen
- Henkilön kuolema
- Rekisteröidylle asetettu toimintakielto tai muu Liikenne- ja viestintäviraston tai poliisin tekemää hallinnollista toimenpidettä koskeva tieto

Säilytysaika 5 vuotta:

Henkilötiedot:

- Virheelliseksi todettu ja merkitty tieto

Tiedot, jotka poistetaan heti kun ne käyvät tarpeettomiksi:

- Rikos- ja riketiedot
- Rekisteröidyn terveydentilaa koskevat tiedot

Liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden säilytysaika

Liikennevälinetiedot:

- Anastustieto
- Hallintatieto
- Haltijatieto
- Historiatieto
- Hyväksyntätieto
- Katsastustieto
- Kaupallinen tieto
- Kunnossapidosta vastaava tah
- Kunnossapitoa koskeva tieto
- Käyttäjätieto
- Käyttökieltoa koskeva tieto
- Käyttörajoitusta koskeva tieto
- Käyttötarkoitustieto
- Käyttöönottotieto
- Käytöstä poistotieto
- Luokitustieto
- Muu rekisteröintitieto
- Muu teknistä tarkastusta koskeva tieto
- Omistajatieto
- Rakennustieto
- Rekisteritunnus ja muu yksilöinti- ja numerointitieto
- Tekninen tieto
- Tieto kotipaikasta ja käyttöalueesta
- Tieto viranomaistarkastuksesta
- Väliaikaista käyttöä koskeva tieto

Säilytysaika:

- Liikennevälinetiedot säilytetään pysyvästi

Henkilölupatiedot:

- Tieto myönnetystä tai peruutetusta luvasta
- Lupaehdot
- Luvan erivapaudet
- Luvan muutokset
- Evätty lupahakemus
- Luvan myöntäjä ja sijaintivaltio
- Luvan, kelpoisuuden, hyväksynnän tai pätevyden hakeminen ja käsittely
- Koulutukset ja kokemus
- Kokeista ja arvioinneista tarvittava kielitaito
- Terveystila ja tieto lääkärin ja psykologin tarkastuksista
- Lupien, kelpoisuuksien, hyväksyntöjen ja pätevyksiä vastaavien korttien, kirjojen ja todistusten myöntäminen, peruuttaminen, katoaminen ja tuhoutuminen
- Muut Euroopan unionin lainsäädännön ja kv-sopimuksien mukaan liikenteen viranomaisen rekistereihin kirjattavat tiedot

Säilytysaika 10 vuotta:

- Luvan päättymisestä tai kun henkilötieto on tullut käyttötarkoitukseensa nähden tarpeettomaksi
- Raideliikenteen kelpoisuustiedot luvan päättymisen jälkeen

Säilytysaika 70 vuotta:

- Merimiesten meripalvelu-, koulutus- ja pätevyystiedot tiedon rekisteröinnistä

Organisaatiolupatiedot:

- Hyvämaineisuuden ja luotettavuuden arviointiin liittyvät tiedot
- Ilmoituksen käsittelyä koskevat tiedot
- Ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat tiedot
- Tiedot luvan sisällöstä
- Tiedot lupaehdoista
- Tiedot lupatunnuksesta
- Luvan hakemista ja sen käsittelyä koskevat tiedot
- Tiedot luvan muutoksesta
- Tiedot luvan myöntämisen ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan liittyvän rekisterimerkinnän tekemisen edellytyksistä
- Tieto luvan voimassaoloajasta
- Myönnetty lupa tai sen peruuttaminen
- Poikkeamailmoitustiedot
- Riskiyrittäjätieto

Säilytysaika:

- 6 vuotta luvan peruuttamisesta tai päättymisestä

Tietojen luovuttaminen liikenneasioiden rekisteristä

Yleisesti saatavilla olevat tiedot:

- Voimassa olevat toiminnanharjoittajaluvat
- Luvan yksilöintitunnus
- Luvan haltijan nimi
- Toiminnanharjoittamiseen liittyvät yhteystiedot
- Ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta vastaavat tiedot

Tiedot voidaan luovuttaa siten, että tiedot eivät ole yhdistettävissä luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin.

Jokaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saada seuraavat tiedot:

- Yritys- ja yhteisötunnuksen, yrityksen nimen tai lupatunnuksen perusteella
 - » Tiedot toiminnanharjoittajaluvan haltijan nimestä ja yhteystiedoista
 - » Lupatunnuksesta
 - » Luvan voimassaoloajasta
 - » Vastuuhenkilön nimestä
- Luonnollisesta henkilöstä toiminnanharjoittajana etu- ja sukunimen, henkilötunnuksen tai muun yksilöivän tunnuksen perusteella tiedot
 - » Toiminnanharjoittajan nimestä
 - » Työyhteystiedoista
 - » Lupatunnuksesta
 - » Luvan voimassaoloajasta
- Liikennevälineen yksilöivän tunnisteen perusteella
 - » Tiedot liikennevälineestä sekä omistajan ja haltijan, käyttäjän sekä edustajan nimestä sekä osoite- ja muista yhteystiedoista ja katsastustiedoista sekä verotuksesta, kiinnityksestä sekä vakuutuksen ottajasta
 - » Etu- ja sukunimen, henkilötunnuksen tai muun yksilöivän tunnuksen perusteella tiedot henkilön oikeudesta kuljettaa liikennevälinettä tai muusta henkilöluvan voimassaolosta ja laajuudesta.

Liikenteeseen liittyviin tarkoituksiin tietoja saa luovuttaa:

- Liikennepalvelujen tarjoamiseen ja kehittämiseen
- Mielenpide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun
- Asiakasrekisterin yhteystietojen ja liikennevälineen tietojen päivittämiseen
- Muihin vastaaviin rekisterinpitäjän hyväksymiin tarkoituksiin.

Luovutettuja tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tietoja saa luovuttaa edelleen tai muuten antaa sivulliselle vain, jos siitä on säädetty laissa, luovutus perustuu Suomea sitovaan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen tai Euroopan Unionin lainsäädäntöön, tai jos Liikenne- ja viestintävirasto on antanut siihen luvan.

Tietojen luovuttaminen liikenneasioiden rekisteristä

Kehittämisen- ja innovaatiotoimintaa varten voidaan luovuttaa yksittäistapauksissa tietoja:

- Liikennejärjestelmän ja palvelujen kehittämiseen ja tarjoamiseen
- Liikennejärjestelmää ja palveluita koskevan tietoisuuden ja ymmärryksen lisäämiseen
- Liikenneturvallisuuden parantamiseen ja liikenteen ympäristötavoitteiden saavuttamisen edistämiseen.

Salassa pidettäviä tietoja saa luovuttaa ainoastaan henkilön suostumuksella tai sellaisessa muodossa, että niitä ei voida yhdistää yksittäiseen henkilöön.

Traficommin saamia tietoja rikos- tai sakkorekisteristä saa luovuttaa ainoastaan sellaisessa muodossa, että niitä ei voida yhdistää yksittäiseen henkilöön. Luovutettuja tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tiedot on poistettava heti, kun ne eivät enää ole tarpeen käyttötarkoitusta varten. Tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Toiselle viranomaiselle tai muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle salassapitosäännösten estämättä voidaan antaa sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:

Virastomme ei saa kuitenkaan luovuttaa sellaisia salassa pidettäviä tietoja, joita olemme saaneet rikos- tai sakkorekisteristä, ellei muualla laissa ole toisin säädetty.

Saamme luovuttaa rekisteristä tietoja ulkomaan viranomaisille tai viranomaistehtäviä varten, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Euroopan yhteisön lainsäädäntöön tai Suomea sitovaan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen. Jos henkilötietoja siirretään ETA-alueen ulkopuolelle, Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen V-luvun edellytysten on täyttyvä.

Liikenneasioiden rekisteristä tietoja saanut muu viranomainen saa luovuttaa tietoja edelleen samojen edellytysten täytyessä.

Lisäksi saamme luovuttaa valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen palveluntarjoajalle, joka tarvitsee sen laissa säädettyä tehtäväänsä varten.

Tietojen luovuttamisen rajoittaminen liikenneasioiden rekisteristä

Luonnollisella henkilöllä on oikeus kieltää henkilötietojensa luovuttaminen:

- Yleisesti saatavien tietojen osalta
- Liikenteeseen liittyviin tarkoituksiin
- Kehittämis- ja innovaatiotoimintaan
- Yhteystietojensa luovuttamiseen yksittäisluovutuksena

Oikeushenkilöllä on oikeus kieltää tietojensa luovuttaminen:

- Kehitys- ja innovaatiotoimintaan

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsitte-lystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi. Luovutuksen saajalle on samalla ilmoitettava turvakiellosta sekä tietojen käyttöä ja suojausta koskevista rajoituksista.

Luovutuskiellot ja turvakielto eivät estä tiedon luovuttamista viranomaiselle tai lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Vuonna 2019 liikenneasioiden rekisterissä noin 383 337 henkilöllä oli voimassa jokin tiedonluovutuskielto.

Yhdellä henkilöllä voi olla voimassa useampi kieltolaji samanaikaisesti. Yritykset ja yhteisöt eivät voi rajoittaa tietojensa luovutusta muuhun kuin kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Turva-

kieltoa haetaan maistraatista sen ylläpitämään väestötietojärjestelmään (VTJ).

Käytetyin tiedonluovutuskieltolaji on suoramarkkinointikielto, joka estää henkilötietojen luovuttamisen suoramarkkinointia varten. Tämä estää markkinointipostin esimerkiksi katsastusyrityksiltä tai autoliikkeiltä.

Liikkumispalvelujen data

Liikkumispalvelujen tuottajat

- Ilmailu
- Raideliikenne
- Merenkulku
- Tieliikenne

Liikkumispalvelukatalogin NAP ja avoimen reittioppaan Digitransitin tietovarannot

Liikkumispalvelujen tiedot, joita ovat muun muassa:

- Toiminta-alue ja palveluaika
- Reitit ja aikataulut
- Varauspäätiedot
- Hintatiedot
- Esteettömyys- ja muut palvelutiedot

Digitransit

www.digitransit.fi

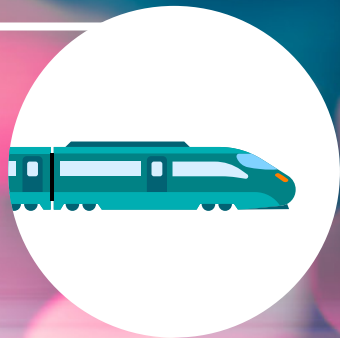
- Reittihakuja n. **20 milj./kk**
- Aineistoa on siirtynyt n. **200 GB/kk**

Liikkumispalvelukatalogi NAP

(National Access Point)

www.finap.fi

- Aineistoa on siirtynyt n. **8 GB/kk**

Viestinnän tietoaaineistot

Viestintäverkkoihin liittyviin tietoaaineistoihin tulee tietoja seuraavilta tahoilta:

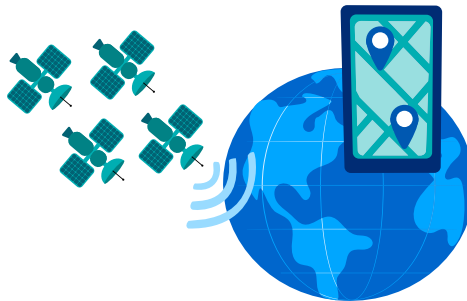
- Teleyritykset
- Viestintäpalvelujen tarjoajat
- Radioluvan hakijat
- Traficom
- Teleyritykset
- Havaintoilmoituksen tehneet tahot tai henkilöt
- Teleoperaattorit ja muut verkkooperaattorit
- Radiohäiriöilmoituksen tekijät

Tiedot talletetaan seuraaviin tietoaaineistoihin:

- Laajakaistaverkkojen saatavuustiedot
- Luvanvaraisten radioverkkojen tiedot
- Julkinen taajuusjakotaulukko
- Tv- ja radioasemat Suomessa
- Tietoturvaloukkaushavainnot
- Havainnointi- ja varoitusjärjestelmän tiedot
- Teleyritysten ilmoittamat Tietoturvaloukkaushavainnot
- Viestintäverkkojen viat ja häiriöt
- Radiohäiriöt
- Tiedot toimialan kehityksestä

Tietojen käyttötarkoituksia ovat:

- Viestintämarkkinoiden ohjaus- ja valvontatehtävät
- Monitori-palvelu
- Taajuuksien käyttöä koskevat ohjaus- ja valvontatehtävät
- Radiomikrofonisovellus
- Avoimen datan aineisto
- Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimivuuden ja turvallisuuden valvonta
- Neuvonta
- Taajuuksien käytön valvonta ja radiohäiriöiden selvittäminen
- Tiedon julkaisu

Viestinnän tietoaineistot

Viestinnän henkilölupiin, kelpoisuuksiin ja henkilöille myönnettyihin tunnuksiin tietoja tulee seuraavilta tahoilta:

- Tutkintoihin osallistujat
- Tutkintojen vastaanottajat
- Todistusten hakijat
- Suomen Radioamatööriliitto (SRAL)
- Radioluvan hakijat
- Traficom
- Verkkotunnusvälittäjät

Tiedot talletetaan seuraaviin tietoaineistoihin:

- Merenkulun radioviestinnän pätevyystodistukset
- Radioamatöörien pätevyystodistukset
- Yksityishenkilöille myönnetyt radioluvat
- Radioamatöörien radioluvat
- Radioamatöörien kutsumerkit
- Alusten meriradionumerot
- Fi-verkkotunnusten tiedot

Tietojen käyttötarkoituksia ovat:

- Taajuuksien käyttöä koskevat ohjaus- ja valvontatehtävät
- Avoimen datan aineisto
- Rekisterin ylläpitotehtävä

Viestinnän tietoaaineistot

Toiminnanharjoittajiin ja toiminnanharjoittajille myönnettyihin tunnuksiin liittyviä tietoja tulee seuraavilta tahoilta:

- Puhelinnumeroiden, koodien ja tunnusten hakijat
- Radioluvan hakijat
- Toimilupien hakijat
- Traficom
- Teletointailmoituksen tehneet
- Ohjelmistotoimintailmoituksen tehneet toimijat
- Tilausohjelmopalveluilmoituksen tehneet toimijat
- Maksutelevisiopalveluilmoituksen tehneet toimijat
- Ilmoituksen tehneet toimijat
- Postitoimintailmoituksen tehneet toimijat
- Verkkotunnusvälittäjäksi ilmoittautuneet

Tiedot talletetaan seuraaviin tietoaaineistoihin:

- Televerkkoihin liittyvien puhelinnumeroiden, koodien ja tunnusten haltijat
- Radioluvanhaltijat
- Toimiluvanhaltijat
- Puhelin- tai laajakaistaliittymän tarjontaan velvolliset yleispalveluyritykset
- Teletoinnin harjoittajat
- Ohjelmistotoiminnan harjoittajat
- Tilausohjelmopalvelun tarjoajat
- Maksutelevisiopalvelun tarjoajat
- Hyväksytyt sähköisten luottamuspalvelujen tarjoajat
- Vahvan sähköisen tunnistautumispalveluntarjoajat
- Postitoiminnan harjoittajat
- Fi-verkkotunnusvälittäjät

Tietojen käyttötarkoituksia ovat:

- Rekisterin ylläpitotehtävä
- Osittain avoimen datan aineisto
- Taajuuksien käytön ohjaus- ja valvontatehtävät
- Yleispalvelun valvontatehtävät
- Verkkotunnustoinnin ohjaus- ja valvontatehtävä

4. Tietosuoja

4.1 Tietosuojaosaamisen vieminen käytäntöön

Roolit, vastuu ja organisoituminen

Vuonna 2020 päivitettyssä tietosuojapolitiikassa määritellään ja ohjataan virastomme vastuulla olevien henkilötietojen käsittelyä. Poliitikassa vahvistetaan tietosuojan asema keskeisenä osana viraston toiminnan ja palvelujen laatua. Tietosuojapolitiikka on osa kokonaisturvallisuuden hallintamallia. Tietosuoja osana kokonaisturvallisuutta ohjaa ja kehittää virastomme tietosuojakulttuuria.

Tietosuojapolitiikan mukaisesti vastaamme rekisterinpitäjänä siitä, että henkilötietoja käsitellään organisaation toiminnassa laillisesti. Virastomme johto vastaa tietosuojan toteutumisesta. Johdolle raportoidaan säännöllisesti osana kokonaisturvallisuuden tilannekuvaa tietosuojan tilasta ja olennaisista tietosuojaan vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista sekä viraston sisällä, että viraston toimintaan vaikuttavassa muussa toimintaympäristössä. Osaamisalueet, vaikuttavuusverkostot ja yhteiset palvelut vastaavat siitä, että tietosuojavaatimukset huomioidaan osana toimintaa. Vaatimuksia

noudatetaan myös viraston lukuun suoritettavassa ja viraston rekisteritietoja hyödyntävässä tietojenkäsittelyssä.

Virastossamme perustettiin vuonna 2019 osaksi turvallisuustoimintoa tietosuojatiimi, jonka työtä koordinoi viraston tietosuojavastaava. Tiimissä on tällä hetkellä tietosuojavastaavan lisäksi kolme tietosuojalakimiestä ja määräaikainen tietosuoja-asiantuntija. Tiimin tehtävänä on muun muassa linjata, ohjata, valvoa, opastaa ja kouluttaa henkilöstöä tietosuoja-asioissa sekä ylläpitää ja kehittää virastomme turvallisuuskulttuuria käyttäen apunaan tietosuojaverkostoa. Tiimin sisällä tehtävät on jaettu päävastuualueisiin. Vastuualueista ja niistä vastaavista henkilöistä on viestitty henkilöstölle intranetissä. Traficomilaiset voivat lähettää tiimille tietosuojaan liittyviä kysymyksiä keskitetyn yhteydenottokanavan kautta. Tietosuojatiimin toiminta on vuonna 2020 vakiintunut kiinteäksi osaksi virastomme toimintaa.

Tietosuojaverkosto

Tietosuojaverkostomme toiminta käynnistyi lokakuussa 2019. Toiminta vakiintui vuonna 2020, jolloin verkosto kokoontui lähtökohtaisesti kerran kuukaudessa. Tietosuojaverkostossa on käsitelty muun muassa kansallisen tietosuojaviranomaisen antamia linjauksia ja päätöksiä, tietosuoja-asioiden kansallista ja kansainvälistä oikeuskäytäntöä sekä Euroopan tietosuojaneuvoston antamia ohjeita ja suosituksia. Verkostossa on käsitelty myös edellä mainittujen kannanottojen vaikutuksia virastomme toimintaan. Tietosuojaverkoston kautta traficomilaisille jalkautettiin virastossa laadittuja tietosuojaohjeita, kuten ohjeistusta tietosuojaperiaatteiden huomioimisesta käytännön työssä sekä ohjeistusta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä eri rooleista ja niihin liittyvistä tietosuojavaatimuksista. Yksi keskeinen verkoston koulutusaihe on ollut tietosuoja viraston kehittämisen toimintamallissa.

Verkoston jäseniä eli niin sanottuja tietosuojälähettiläitä on tällä hetkellä noin 45. Jäsenet ovat vapaaehtoisesti mukaan ilmoittautuneita traficomilaisia viraston eri toiminnoista. He jakavat ja jalkauttavat viraston sisällä osaamista tietosuoja-asioissa sekä tunnistavat ja kehittävät omassa toiminnossaan keskeisiä tietosuojaan liittyviä toimintatapoja tai prosesseja ja siten tukevat tietosuojan kehittämistä virastossa. Tietosuojatiimi saa verkostosta hyödyllistä tietoa virastolle tarpeellisista koulutusaiheista sekä sellaisista henkilötietojen käsittelytoimista, joihin tarvitaan esimerkiksi virastotason linjausta tai muutoin tarkempaa ohjeistusta. Verkostomainen toiminta on todettu erinomaiseksi työkaluksi tietosuojaosaamisen kehittämisessä ja jatkuvuudenhallinnassa.

” Tietosuojälähettiläät jakavat ja jalkauttavat osaamista tietosuoja-asioista sekä tukevat tietosuojan kehittämistä virastossa.

Tietosuojakoulutukset

Järjestimme vuonna 2020 useita tietosuoja-koulutuksia, jotka toteutettiin joko kohdennettuina, räätälöityinä koulutuksina tai koko virastolle tarkoitettuina Traficom-infoina. Räätälöidyn koulutuksen sisältö suunnitellaan yhdessä substanssin kanssa, jotta koulutus vastaa substanssin tarpeita. Traficom-infot ovat koko henkilöstölle tarkoitettuja tietoisuuksia, joissa käydään läpi ajankohtaisia toimintamalleja, käytäntöjä, ohjeita tai muita ajankohtaisia asioita. Traficom-INFOA pidettiin muun muassa tietosuojan huomioimisesta hankinnoissa ja sopimuksissa sekä tietosuojasta osana kehittämisen toimintamalleja. Räätälöityjen koulutusten ja Traficom-infojen ohella tietosuojakoulutusta annettiin myös verkkokoulutuksena.

Turvallisuustoiminnossa on valmisteilla koulutuskatalogi, joka sisältää kokonaiskuvan tarjolla olevista koulutuksista virastolaisille. Katalogi koostuu tietosuojan ohella muun muassa turvallisuuskoulutuksista, kehittämisen toimintamallin koulutuksista, riskienhallintaan ja varautumiseen liittyvistä koulutuksista sekä tietoturvaan liittyvistä koulutuksista. Koulutussuunnitelmaan sisältyy myös perehdytyskoulutus uusille traficomilaisille. Katalogin avulla voimme hallinnoida koulutusten järjestämistä tehokkaasti ja lisäksi voimme antaa informaatiota tarjolla olevista koulutusmahdollisuuksista keskitetysti ja kattavasti.

4.2 Tietosuojaohteet osoitusvelvollisuuden todentajana

Tietosuojasääntelyn vaatimukset on otettava huomioon kaikessa toiminnassamme. Virastolaisten käytännön työtä tukemaan on laadittu tietosuojaa koskevia ohjeita ja malleja, jotka ovat henkilöstön saatavilla intranetissämme. Laadimme ja kehitämme ohjeita ja malleja käytännön työssä tunnistettujen kehittämistarpeiden pohjalta. Niitä kehitettäessä huomioidaan erityisesti kansallisen valvontaviranomaisen antamien ohjeiden ja päätösten vaikutukset, Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet ja suositukset sekä oikeuskäytäntö. Ohjeissa ja malleissa vaikutukset kuvataan virastomme toimintaympäristöön soveltuvien esimerkkien kautta.

Kehityskohteenä on tunnistettu muun muassa tarve selkiyttää ja kehittää olemassa olevaa ohjeistusta ja käytössä olevaa toimintamallia tietosuojasetuksen 28 artiklan mukaiseen tietojenkäsittelysopimukseen liittyen. Kehityskohteenä on myös rekisteröityjen informointiin liittyvä toimintamalli. Jalkautamme ohjeita ja malleja käytännön työn tueksi Traficom-infoilla ja räätälöidyillä koulutuksilla sekä esittelemällä niitä tietosuojaverkostossa.

4.3 Tietojen käytön valvonta

Valvomme Traficomissa suunnitelmallisesti liikenneasioiden rekisterin tietojen käyttöä. Tietojen käytön valvonnan kuvaamiseksi olemme laatineet valvontasuunnitelman, joka on laaja-alainen ja läpileikkaava kuvaus viraston tietojen käytön valvonnasta kokonaisuutena. Valvontasuunnitelma laaditaan jokaiselle vuodelle erikseen huomioiden edellisen vuoden aikana valvonnassa esiin tulleet havainnot. Suunnitelmaan kirjataan myös tietojen käytön valvonnan kehittämistoimenpiteet.

Valvontasuunnitelma on osa tietosuojasetukseen sisältyvän rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuuden toteuttamista ja sen tarkoituksena on varmistaa, että asetuksen tietosuojaperiaatteet toteutuvat kaikessa liikenneasioiden rekisterin henkilötietojen käsittelyssä. Valvonnan avulla pyrimme ennaltaehkäisemään mahdollisia tietojen väärinkäytöksiä. Lisäksi tavoitteenamme on varmistaa, että viraston lukuun toimivat sopimuskumppanit ja tietojen luovutuksensaajina toimivat palveluntarjoajat käyttävät tietoja vain sopimuksessa määriteltyyn käyttötarkoitukseen ja noudattavat sopimuksen ehtoja ja vaatimuksia kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Vuonna 2020 tietojen käytön valvontaa toteutimme muun ohella liikenneasioiden rekisterin tietojen luovutuksensaajina toimiviin palveluntarjoajiin. Liikenneasioiden

rekisterin tietoja hyödyntää noin 70 palveluntarjoajaa, jotka tuottavat erilaisia palveluja kansalaisten ja yritysten tarpeisiin. Valvontatoimenpiteinä käytimme muun muassa lokiselvityksiä ja tietolupatarkastuksia.

4.4 Henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittely virastossa

Virastossamme on prosessi henkilötietojen tietoturvaloukkauksien käsittelemiseksi. Osana prosessin kehitystyötä olemme ottaneet turvallisuuspoikkeamien käsittelyssä käyttöön järjestelmän, johon kaikki virastossamme tehtävät turvallisuuspoikkeamailmoitukset (ml. henkilötietojen tietoturvaloukkaukset) kirjataan. Virastomme turvallisuusasiantuntijat poimivat järjestelmästä vastuualueelleen kuuluvat poikkeamailmoitukset käsiteltäväkseen. Järjestelmä mahdollistaa myös viestien vaihdon poikkeamailmoituksen tehneen henkilön kanssa. Järjestelmä on tehostanut virastomme turvallisuuspoikkeamien käsittelyn kokonaisvaltaista seuranta- ja raportointia, mahdollistanut turvallisuuspoikkeamien keskitetyn käsittelyn sekä edistänyt turvallisuuspoikkeamien dokumentointia.

Olemme Traficomissa luoneet positiivista turvallisuuskulttuuria, joka kannustaa henkilöstöämme ilmoittamaan havaitsemistaan turvallisuuspoikkeamista matalalla kynnyksellä. Vuoden 2020 aikana henkilöstömme ilmoitti aktiivisesti epäilyistä turvallisuuspoikkeamista.

Sisäinen turvallisuuspoikkeamista ilmoittamisen prosessimme on vakiintunut hyvin. Olemme myös

päivittäneet ja selkiyttäneet henkilöstölle kohdistettuja ohjeita turvallisuuspoikkeamien tunnistamisesta ja ilmoittamisesta. Virastossa tapahtuneiden henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittelyn yhteydessä tehtyjen havaintojen pohjalta olemme kehittäneet toimintamalleja, joilla pyrimme estämään vastaaventyypisen poikkeaman toteutuminen. Näitä toimintamalleja käymme läpi myös henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa.

Virastossamme on tunnistettu tarve erityyppisille dokumentaatiopohjille riippuen henkilötietojen tietoturvaloukkauksen luonteesta.

Olemme kehittäneet virastossa käytössä olevia henkilötietojen tietoturvaloukkausten dokumentaatiopohjia.

Dokumentaatiopohjien tarkoituksena on sekä ohjata ilmoituskentekijää kertomaan riskinarvion tekemisen kannalta olennaiset tiedot kerralla että nopeuttaa riskinarviointiprosessia. Prosessin tehostamisen lisäksi tarkoituksena on myös varmistaa tietosuoja-asetuksen mukaisen osoitusvelvollisuuden täyttyminen.

”Tavoitteena positiivinen turvallisuuskulttuuri, joka kannustaa henkilöstöä ilmoittamaan turvallisuuspoikkeamista matalalla kynnyksellä.

5. Viraston kokonaisturvallisuuden hallinta

Kokonaisturvallisuuden hallintamalli on osa viraston johtamisjärjestelmää. Hallintamallin perustana sovelletaan ISO 27001 -standardia. Vuoden 2020 aikana hallintamallia on arvioitu tietoturvallisuusstandardin näkökulmasta sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla vaatimuksenmukaisuuden todentamiseksi. ISO 27001 -sertifikaattiin liittyvässä seuranta-auditoinnissa ilmeni yksi lievä poikkeama, jonka korjaustoimenpiteet toteutetaan 31.1.2021 mennessä.

5.1 Riskienhallinta

Kokonaisturvallisuuden hallintamallimme perustuu kokonaisvaltaiseen ja kehittyvään riskienhallintaan. Riskienhallinnalla pyritään ennakoimaan, ennalta ehkäisemään ja torjumaan virastoomme kohdistuvia uhkia tai onnettomuuksien sattuessa vähentämään niiden vaikutuksia virastomme toimintaan. Riskienhallinta kattaa kaikki virastomme toiminnot, niin oman toimintamme kuin toiminnot, joista vastaamme lainsäädännön, sopimusten tai muiden velvoitteiden nojalla.

Käytössämme on vahvistettu riskienhallintapolitiikka, joka pitää sisällään riskienhallinnan periaatteet, tavoitteet sekä roolit ja vastuut. Riskienhallintaa teemme kaikilla tasoilla. Viraston johto vastaa riskienhallinnan toteutumisesta virastossa ja osaamisalueet siitä, että riskienhallinta huomioidaan osaamisalueiden toiminnassa. Jokaisen traficomilaisen vastuulla on työtehtävissään tunnistaa työnteke mistä uhkaavat riskit.

Virastossamme käynnistyi marraskuussa 2019 riskienhallintaverkosto. Verkostossa on tällä hetkellä noin 20 jäsentä ja se kokoontui vuoden 2020 aikana 9 kertaa. Verkoston keskeisenä tehtävänä on edistää tiedon jakamista riskienhallintaan liittyvistä asioista läpi koko organisaation ja kasvattaa riskienhallintaan liittyvää tietoisuutta organisaatiossa. Verkosto tuottaa myös tietoa virastomme riskienhallinnan tilasta kokonaisturvallisuuden tilannekuvan täydentämiseksi.

Verkostossa käydään läpi riskienhallintavaikutuksia sisältäviä ilmiöitä yleisellä tasolla sekä tarvittaessa riskienhallintaan liittyviä linjauksia ja ohjeita sekä tuetaan näihin sitoutumista. Verkoston toiminnalla edistetään myönteistä asennetta riskienhallintaa kohtaan ja pyritään tuomaan riskienhallinnan periaatteet kiinteäksi osaksi operatiivista toimintaa.

Osana virastomme turvallisuustoimintoa toimii myös keskitetty riskienhallinta. Riskienhallintatiimi tukee ja auttaa traficomilaisia riskienhallintaan liittyvissä kysymyksissä ja laatii riskienhallintaohjeita tukemaan käytännön työtä. Sen tehtävänä on muun muassa ohjata, linjata, opastaa, kouluttaa ja valvoa henkilöstöä riskienhallinta-asioissa sekä ylläpitää ja kehittää viraston turvallisuuskulttuuria.

Turvallisuustoiminnon riskienhallintatiimi järjestää virastossamme sekä yleistä että räätälöityä riskienhallintakoulutusta. Vuoden 2020 aikana koulutukset ovat keskittyneet kehittämisen toimintamallin turvallisuusporttikoulutuksiin. Räätälöity koulutus suunnitellaan aina tarpeiden mukaan. Riskienhallintatiimi on tuottanut myös useita koulutus- ja perehdytysvideoita, mikä mahdollistaa koulutuksien suorittamisen itselleen sopivana ajankohtana. Koulutusvideot, työkalut ja ohjeet ovat koko henkilöstön saatavilla viraston intranetissä, jonne tuotetaan säännöllisesti uutta sisältöä havaittujen tarpeiden perusteella.

Riskienhallintaverkosto kasvattaa riskienhallinnan tietoisuutta.

- Käynnistyi marraskuussa 2019
- Noin 20 jäsentä
- Tehtävänä muun muassa:
 - edistää riskienhallintaan liittyvää tietoisuutta
 - tuottaa tilannekuvaa
 - edistää riskienhallinnan tuomista kiinteäksi osaksi kaikkea toimintaa.

5.2 Tietoturva

Turvallisuustietoisuuden kasvattaminen

Turvallisuus on virastomme toiminnan perusta, joten tarkastelemme virastomme tietoturvallisuutta vuosittain monilta tasoilta ja eri näkökulmista. Yhtenä näkökulmana ja vuoden 2020 tavoitteenamme oli vahvistaa viraston turvallisuuskulttuuria lisäämällä henkilöstön turvallisuustietoisuutta sekä yhdenmukaistaa tietoturvakäytäntöjä. Turvallisuustietoisuudella tarkoitamme henkilöstön riittävää osaamista sekä asennetta huomioida tietoturvallisuus arjen toiminnassa ja päätöksissä sekä ylläpitää ja kehittää sitä oman vastuualueen osalta.

Olemme tarjonneet henkilöstölle verkossa suoritettavia turvallisuuskoulutuksia, joiden suoritusaste on ollut yksi viraston tulostavoite. Turvallisuuskoulutuksiin sisältyi 20 eri osiota, joista 70 prosenttia henkilöstöstä suoritti kaikki koulutukset, 90 prosenttia suoritti vähintään puolet ja 98 prosenttia suoritti vähintään yhden koulutusosion.

Olemme kehittäneet turvallisuustietoisuutta myös lukuisilla koulutustilaisuuksilla sekä tuemalla henkilöstöä arjen toiminnassa ja päätöksentekotilanteissa. Koulutustilaisuuksien aiheet ovat olleet moninaisia aina uhkaavista asiakas-kohtaamisista hankintojen turvallisuus- ja tietosuojavaatimuksiin.

Loppuvuodesta 2020 toteutimme turvallisuuskulttuuria mittaavan kyselytutkimuksen. Henkilöstöstä noin kolmasosa vastasi kyselyyn. Kyselytutkimuksessa viraston turvallisuuskulttuurille annettujen arvosanojen keskiarvo oli 8 asteikolla 4–10. Vastaajien omalle turvallisuustietoisuudelleen antamien arvosanojen keskiarvo oli 8,3.

Tutkimustuloksia hyödynnämme osaamisen kehittämisen suunnittelussa sekä kohdentamisessa. Tutkimuksen mukaan 86 prosenttia virastolaisista kertoo olevansa täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että osaa soveltaa turvallisuusperiaatteita ja ohjeita työssään. Virastolaisista 87 prosenttia on joko täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että heillä on riittävä tietoturvaosaaminen pärjätäkseen työssään. Virastolaisista 67 prosenttia on osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että viraston turvallisuusjohtaminen tuottaa tulosta.

Tavoitteenamme on toistaa kysely vuosittain kokonaisturvallisuuden hallintamallin vaikuttavuuden ja kulttuurimuutoksen todentamiseksi.

Tietoturvallisuuden käytäntöjä on kehitetty muun muassa työasemien yhdenmukaistamisen sekä uuden asiointialustan toteuttamisen myötä.

Koronapandemian vaikutuksia

Koronapandemia vaikutti merkittävästi henkilöstöme arkeen. Suurin osa työskenteli maaliskuusta 2020 lähtien etänä, minkä johdosta ohjeistimme henkilöstöä ja säännönmukaisesti muistutimme tietoturvalisesta etätyöskentelystä. Koronapandemian johdosta virastoomme perustettiin turvallisuusorganisaation, hallinnon ja viestinnän henkilöistä koottu tilanneryhmä, jonka tehtävänä oli arvioida pandemian vaikutuksia viraston toimintaan ja laatia yhdessä osaamisalueiden kanssa tarvittavia poikkeusohjeita, jotta kykenimme suorittamaan virastollemme asetetut tehtävät asianmukaisesti. Tilanneryhmä myös tuotti viraston johdolle säännöllisesti arvioita viraston toimintakyvystä sekä laati tarvittavia päätösesityksiä.

” Vahvistamme turvallisuuskulttuuriamme kehittämällä henkilöstön turvallisuustietoisuutta ja yhdenmukaisia tietoturvakäytäntöjä.

Pandemialla oli vaikutuksia myös kesäharjoittelijoiden ja uusien työntekijöiden perehdytyksiin. Saatu- jen palautteiden perusteella perehdy- tykset sujuivat hyvin esimiehille laadit- tujen etäperehdytysohjeistusten avulla. Muun muassa tietoturvallisuudesta tuotim- me perehdytysvideoita uusien ja vanhojen virastolaisten käyttöön. Pandemian myötä kehitimme entisestään myös varautumis- ja jatkuvuussuunnittelua toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi.

Tietoturvan tilannekuva ja auditoinnit

Käytössämme on määrämuotoinen tapa rapor- toida viraston johtoryhmälle viraston kokonais- turvallisuuden tilanteesta ja muutoksista. Olemme kehittäneet tilannekuvamallia ja siihen liittyvää prosessia muun muassa johdolle suun- natun kyselytutkimuksen tulosten pohjalta. Uusi tilannekuvamalli otettiin käyttöön syksyn johdon- raportoinnissa.

Aikaisempien vuosien tapaan olemme toteut- taneet palvelujen KATAKRI 2015 -viitekehukseen pohjautuvia tietoturva-auditointeja. Auditoinnit on suorittanut tietoturvallisuuden tarkastuslaitos. Auditointien avulla olemme parantaneet ilmai- luun, merenkulkuun, eurooppalaiseen tiedon- vaihtoon, infrastruktuurin yhteisrakentamiseen sekä julkisiin asiointipalveluihin liittyvien järjes- telmien ja palvelujen tietoturvallisuutta. Auditoin- neissa on tarkasteltu myös kyseisiä palveluita tai järjestelmiä tuottavien yritysten tietoturvallisuus- käytäntöjä.

Viraston kehittämisen toimintamalliin sisäl- tyy kehitettävän palvelun tai tietojärjestelmän uhkamallinnus ja tietoturvatarkastus. Näissä tarkastuksissa on varmistettu, että tuotettavassa palvelussa on ominaisuudet, joilla varmistetaan sen käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus riskeihin nähden riittävällä tasolla.

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

PL 320, 00059 TRAFICOM

p. 029 534 5000

traficom.fi